

โครงการตามแนวพระราชดำริ... ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหนองหอย จังหวัดเชียงใหม่

พระบารมีปกเกล้า

ดร.สุทิน ลิ้มปิยะชาติ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงให้ความสำคัญกับการเกษตรกรรม ดังพระบรมราโชวาทพระราชทานในโอกาสที่คณะกรรมการสหกรณ์การเกษตร สหกรณ์นิคม สหกรณ์ประมง และสมาชิกผู้รับนมสดเข้าเฝ้าฯ ณ โครงการส่วนพระองค์ สวนจิตรลดาเมื่อวันที่ 8 พฤษภาคม 2530 ความตอนหนึ่งว่า “...เมืองไทยนี้ต้องพึ่งเกษตรกรรมเป็นสำคัญ เพราะว่าเกษตรกรรมเป็นประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศและต้องยึดอาชีพนี้มาและไม่ใช้เพราะเหตุอื่นเท่า

นั่นเอง แต่ว่าประเทศหนึ่งประเทศใด จะอยู่ได้ก็เพราะว่ามีกิจกรรม การประกอบอาชีพ ในด้านผลิตผลที่ได้จากธรรมชาติทั้งในด้านที่จะเป็นการปลูกข้าว ปลูกพืชไร่ ปลูกผลไม้ หรือทำมาหากินในด้านปศุสัตว์หรือประมง...การกิจกรรม และอาชีพในด้านเกษตรทุกอย่าง ย่อมต้องอาศัยปัจจัยสำคัญหลายด้าน ด้านหนึ่งก็คือหลักวิชาของการเพาะปลูก เป็นต้น และอีกด้านหนึ่งก็เป็นการช่วยให้เพิ่มหลักวิชาเหล่านั้น และเมื่อได้ปฏิบัติแล้วได้ผลิตผลแล้วก็จะต้อง

สามารถดัดแปลงและขายจำหน่ายผลิตผลที่ตนได้ทำ ฉะนั้นทุกอย่างต้องสอดคล้องกัน ความขยันหมั่นเพียรในการผลิต ความรู้ในวิชาการผลิตและความรู้ในการเป็นอยู่ ทั้งความรู้ในด้านจำหน่าย ล้วนเป็นความรู้ที่จะต้องประสานกันหมด...”

ด้วยสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณอย่างหาที่เปรียบมิได้ ในวันที่ ผมขอแนะนำเรียนท่านผู้อ่าน ที่เคารพทุกท่านเกี่ยวกับศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหนองหอย จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเกิดขึ้นตามแนวพระราชดำริ ดังนี้

ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหนองหอย จังหวัดเชียงใหม่ ตั้งอยู่ที่บ้านหนองหอยเก่า หมู่ 7 ตำบลแม่แรม อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ อยู่ห่างจากตัวเมืองเชียงใหม่ 39 กิโลเมตร

ที่ตั้งของศูนย์พัฒนาโครงการ

หลวงหนองหอย ตั้งอยู่บริเวณต้นน้ำแม่แรมและแม่สา มีพื้นที่ 21.17 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 13,231 ไร่ สูงจากระดับน้ำทะเล 780-1,430 เมตร ครอบคลุมพื้นที่จำนวน 6 หมู่บ้าน 371 ครัวเรือน ประกอบด้วยชาวเขาเผ่าม้ง เผ่าลีซอ คนพื้นเมืองและจีนยูนนาน นับถือศาสนาพุทธ ศาสนาพุทธลัทธิผี และศาสนาคริสต์ลัทธิผี ซึ่งเข้ามาตั้งถิ่นฐานตั้งแต่ก่อนสมัยสงครามโลกครั้งที่ 1

ความเป็นมา ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหนองหอยเกิดขึ้นตามแนวพระราชดำริ เมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จเยี่ยมราษฎรหมู่บ้านหนองหอย ในปี 2512 และทรงมีพระราชดำริว่า ควรส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรหลังจากนั้น กรมป่าไม้จึงได้รับสนองพระราชดำริโดยจัดส่งหน่วยงานไปร่วมดำเนินการกับหน่วยพัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขา

ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหนองหอย ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี 2517 ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ-ปุย เป็นเขตพื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 1 และเป็นแหล่งกำเนิดต้นน้ำลำธารเพื่อแก้ไขปัญหาการทำลายป่าของชาวเขาและเพื่อเปิดที่ทำกินใหม่เพื่อแก้ไขปัญหาหรือทำไร่เลื่อนลอย

จนกระทั่งในปี 2527 หม่อมเจ้ากิติชเชว รัชนี ทรงเห็นว่า บ้านหนองหอยมีประชากรเพิ่มมากขึ้น จึงทรงมีดำริให้ขยายหมู่บ้านออกเป็น 2 แห่ง ได้แก่ บ้านหนองหอยใหม่และบ้านหนองหอยเก่า นอกจากนี้เพื่อระงับไม่ให้เกิดการปลูกฝิ่นเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมากกว่านี้ หม่อมเจ้ากิติชเชว รัชนีจึงให้จัดตั้งศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหนองหอยขึ้น เพื่อแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่

วัตถุประสงค์ของศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหนองหอย ประกอบด้วย 4 ประการสำคัญ ได้แก่

ประการแรก เพื่อส่งเสริมและถ่ายทอดเทคโนโลยีให้แก่เกษตรกรเพื่อเพิ่มความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพทางการเกษตร โดยแนะนำพืชเศรษฐกิจใหม่ๆ ทดแทนการปลูกฝิ่นทำไร่เลื่อนลอย ยกกระดับความเป็นอยู่ของ

ชาวเขาให้ดีขึ้น **ประการที่สอง** เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตในด้านสังคม การศึกษา สาธารณสุข ความเข้มแข็งของชุมชน **ประการที่สาม** เพื่อพัฒนาและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม **ประการที่สี่** เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพด้านการบริหารจัดการ

การดำเนินการในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหนองหอย ประกอบด้วย งาน 4 ประเภท ได้แก่ **ประเภทแรก** คือ งานทดสอบสาริตประกอบด้วย การทำแปลงปลูกองุ่น สตอร์วเบอร์รี่ และมะม่วง **ประเภทที่สอง** คืองานด้านการส่งเสริมอาชีพ ประกอบด้วย การส่งเสริมการปลูกผักเมืองหนาวชนิดต่างๆ เช่น ผักกาดหอม ห่อ กะหล่ำปลี ปวยเล้ง เบบีแครอท เป็นต้น **ประเภทที่สาม** คือ งานส่งเสริมการปลูกไม้ผล เช่น องุ่น อะโวคาโด ฝรั่ง และพลัม เป็นต้น **ประเภทที่สี่** คือ งานอารักขาพืช ได้แก่ งานเพาะเลี้ยงแมลงกำจัดศัตรูพืช เช่น มวนพิฆาต แมลงช้างปีกใส แมลงหางหนีบ นำไปปล่อยในแปลงผักอินทรีย์ **ประเภทที่ห้า** งานควบคุมการใช้สารเคมี ซึ่งเป็นการให้คำแนะนำ และฝึกอบรมการใช้สารเคมีที่ถูกต้องแก่เกษตรกร งานหมอบพิษให้คำปรึกษาเรื่องโรคและแมลงที่เกิดขึ้นกับพืชของเกษตรกร พร้อมทั้งเก็บตัวอย่างดินและน้ำมาวิเคราะห์เพื่อหาสาเหตุของโรคพืช

กิจกรรมหลักของศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหนองหอย ประกอบด้วย กิจกรรมในด้านต่างๆ ดังนี้ กิจกรรมด้านงานวิจัย ครอบคลุม งานวิจัยของมูลนิธิโครงการหลวงมุ่งค้นคว้าวิจัยเพื่อหาชนิดและพันธุ์พืชและสัตว์ที่เหมาะสมกับสภาพภูมิสังคมบนพื้นที่สูง การเพิ่มผลผลิตและคุณภาพผลผลิต โดยปรับปรุงวิธีการปฏิบัติรักษาที่เหมาะสม การป้องกันกำจัดศัตรูพืชที่อาศัยการจัดการแบบผสมผสาน การใช้สารชีวภัณฑ์ต่างๆ การจัดการหลังเก็บเกี่ยว และการแปรรูปผลผลิต และงานวิจัยทางสังคม ตลอดจนงานการวิจัยเพื่อการฟื้นฟูและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมบนพื้นที่สูง โดยปัจจุบัน ศูนย์พัฒนาฯ มีแผนยุทธศาสตร์งานวิจัยระยะ

5 ปี (พ.ศ. 2555-2559) เป็นกรอบในการดำเนินงาน

กิจกรรมด้านงานพัฒนา เป็นการส่งเสริมและพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของชาวเขา และการฟื้นฟูและอนุรักษ์ป่าต้นน้ำลำธาร ในพื้นที่โปรดเกล้าให้ดำเนินการพัฒนาศูนย์พัฒนาฯ เพื่อให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ของการพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืน โดยมีพื้นที่ดำเนินงานเรียกว่าศูนย์พัฒนาโครงการหลวง จำนวน 38 แห่งในพื้นที่ 5 จังหวัด

กิจกรรมด้านการตลาด มุ่งสนับสนุนการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว การแปรรูปผลผลิต การขนส่ง และการจำหน่ายผลผลิตของเกษตรกร

กิจกรรมด้านการเงินและบัญชีรับผิดชอบการจัดสรรงบประมาณ ควบคุมดูแลการเงินทั้งรายรับ รายจ่าย ของโครงการ ตลอดจนจัดทำรายงานทางการเงินรวมทั้งบริหารการลงทุณรูปแบบต่างๆ และวางระบบการเงินและบัญชี

กิจกรรมด้านงานอำนวยการ ทำหน้าที่ในการสนับสนุนการปฏิบัติงานด้านต่างๆ แก่เจ้าหน้าที่และอาสาสมัครของโครงการฯ

กิจกรรมด้านงานตรวจสอบภายใน เป็นหน่วยงานให้บริการด้านหลักประกันและให้คำปรึกษากับผู้บริหาร เพื่อให้เกิดความมั่นใจต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดำเนินงาน และใช้จ่ายเงินอย่างเป็นประโยชน์และคุ้มค่า ถูกต้อง ครบถ้วนและเชื่อถือได้ของข้อมูลทางการเงิน

ผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหนองหอย ได้ช่วยเพิ่มรายได้ทางเศรษฐกิจที่ทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของเกษตรกรดีขึ้น ประกอบกับการฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและทำให้ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหนองหอย เป็นที่ยอมรับของผู้นับถือชาวไทยและต่างประเทศ แต่อย่างไรก็ตาม ยังคงต้องพัฒนาศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหนองหอยในทุกด้านต่อไปอย่างไม่หยุดยั้ง เพื่อผลแห่งการพัฒนาอย่างยั่งยืนในที่สุด

ท่านผู้สนใจศึกษาและเยี่ยมชม

ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหนองหอย
สามารถติดต่อได้ที่ศูนย์พัฒนาโครงการ
หลวงหนองหอย บ้านหนองหอยเก่า หมู่
7 ตำบลแม่แรม อำเภอแม่ริม จังหวัด
เชียงใหม่ 50180 โทร 08-1950-9767
หรือ 08-3324-0610